

DE MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS
BELEID EN ONROEREND ERFGOED en
DE VLAAMSE MINISTER VAN WERK, ECONOMIE, INNOVATIE EN SPORT

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk
besluit van 30 oktober 1996 tot aanwijzing van de federale
wetenschappelijke instellingen n.a.v. oprichting “War Heritage
Institute”
Standpuntbepaling Vlaamse Regering

1. INHOUDELIJK

1.1. Inleiding

In een brief dd. 20/07/2017 vanwege de heer Steven Vandeput, Minister van Defensie en Ambtenarenzaken gericht aan de heer Geert Bourgeois, Minister-President van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed wordt conform de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980, artikel 6bis, §2, 4° het eensluidend advies van de Vlaamse Regering gevraagd betreffende de hier ondervermelde aanpassing aan het koninklijk besluit van 30 oktober 1996 tot aanwijzing van de federale wetenschappelijke instellingen.

Op het Overlegcomité van 26 oktober 2016 werd het dossier reeds geagendeerd en werd het volgende beslist:

“Op de zitting van 26 oktober 2016 heeft het Overlegcomité akte genomen van het voorontwerp van wet houdende de oprichtingswet War Heritage Institute (WHI) en de overdracht van bevoegdheden van het Instituut voor Veteranen – Nationaal Instituut voor Oorlogsinvaliden, Oudstrijders en Oorlogsslachtoffers (IV-NIOOO), het Koninklijk Museum voor het Leger en de Krijgsgeschiedenis (KLM), het Nationaal Gedenkteken Fort van Breendonk (NGFB) en de Historische Pool van Defensie (HPD) naar de Hulpkas voor Ziekte en Invaliditeits Verzekering (HZIV), het WHI en de Centrale Dienst voor Sociale en Culturele Actie van het Ministerie van Landsverdediging (CDSCA). Het Overlegcomité:

a. stemt in om in de lijst van de federale wetenschappelijke instellingen in het koninklijk besluit van 30 oktober 1996 het Koninklijk Museum voor het Leger en de Krijgsgeschiedenis te laten vervangen door het War Heritage Institute;

b. stemt in met de mogelijkheid dat de verschillende gefedereerde entiteiten een facultatieve subsidie kunnen toekennen aan het WHI indien deze betrokken overheden dit wensen;

c. stemt in met het feit dat, analoog als actueel het IV-NIOOO, het WHI en de HZIV voor hun respectievelijke opdrachten zoals beschreven in het voorontwerp van wet, zijn vrijgesteld van elke belasting of taks ten bate van de federale Staat, de Gewesten, de Gemeenschappen, de Provincies en Gemeenten.”

1.2. ‘War Heritage Institute’ – Wet van 28 april 2017¹

Het War Heritage Institute wordt als een instelling van openbaar nut categorie B kenbaar gemaakt, die eveneens een federale wetenschappelijke instelling is. Het War Heritage Institute wordt in de memorie van toelichting aanzien als een instelling die de publiekswerking van het Koninklijk Museum voor het Leger en de Krijgsgeschiedenis samenbrengt met de herinneringsgerichte werking van het Instituut voor veteranen – Nationaal instituut voor oorlogsinvaliden, oud-strijders en oorlogsslachtoffers en het Nationaal Gedenkteken van het Fort van Breendonk en met de netwerkfunctie van de Historische Pool van Defensie.²

De basisopdrachten van de nieuwe instelling zijn een geactualiseerde opstelsom van deze van de individueel samen te voegen entiteiten. Het gaat om collectiebeheer, het beheer van musea en sites, publiekswerking, het doorgeven van de herinnering en wetenschappelijk onderzoek. Het wetenschappelijk onderzoek omvat onder meer: het bestuderen, onderzoeken en digitaal ontsluiten van collectiestukken, het beheren van een documentatiecentrum, het opvolgen van het beheer en de ontsluiting van de historische archieven van Defensie door het Algemeen Rijksarchief, het stimuleren van historisch onderzoek, het inventariseren van onroerend militair erfgoed, het ontwikkelen van digitale erfgoedtools, het publiceren van de resultaten van het wetenschappelijk onderzoek.³

De memorie van toelichting deelt mee dat de nieuwe instelling “War Heritage Institute” ook alle wetenschappelijke en andere activiteiten van het Koninklijk Museum voor het Leger en de Krijgsgeschiedenis overneemt. Daarom zal in het koninklijk besluit van 30 oktober 1996 tot aanwijzing van de federale wetenschappelijke instellingen het KLM vervangen worden door het War Heritage Institute. Dit zal gebeuren via een in de Ministerraad overlegd koninklijk besluit conform artikel 6bis, §2, 4° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.⁴

Hieronder worden enkel de bepalingen van de Wet van 28 april 2017 vermeld die gerelateerd zijn met wetenschappelijk onderzoek in de brede zin:

Art. 4, §2, 5° Wet van 28 april 2017 bepaalt dat het War Heritage Institute onder andere als doel heeft *“het wetenschappelijk onderzoek en het stimuleren van het wetenschappelijk onderzoek in verband met alle elementen die in dit artikel worden opgesomd”*.

Daarenboven kan het War Heritage Institute meer doen dan louter wetenschappelijk onderzoek of het stimuleren ervan. Art. 4, §4 Wet van 28 april 2017 bepaalt dat het instituut *alle activiteiten kan ontplooiën die rechtstreeks verband houden met haar doel. Ze kan onder andere activiteiten organiseren in samenwerking met publieke structuren, federale, gefedereerde of lokale en internationale entiteiten of nationale en internationale privéstructuren. Daartoe kan de instelling samenwerkingsovereenkomsten afsluiten met deze verschillende structuren.*

Art. 5, 4° en 5, 5° Wet van 28 april 2017 vermelden in de organisatie van het War Heritage Institute onder andere een wetenschappelijke raad en een wetenschappelijke jury.

Art. 7, §3, derde lid, 2° en 3° Wet van 28 april 2017 belast de adjunct-directeur-generaal met het secretariaat van de wetenschappelijke raad en de wetenschappelijke jury.

¹ De wet tot oprichting van het “War Heritage Institute” en houdende integratie van de opdrachten, de middelen en het personeel van het Instituut voor veteranen- Nationaal Instituut voor oorlogsinvaliden, oud-strijders en oorlogsslachtoffers, het Koninklijk Museum voor het Leger en de Krijgsgeschiedenis, het Nationaal Gedenkteken van het Fort van Breendonk en de Historische Pool van Defensie van 28 april 2017, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 16 mei 2017 (hierna genoemd als: ‘Wet van 28 april 2017’).

² Artikel 3, memorie van toelichting Wet van 28 april 2017

³ Artikel 4, memorie van toelichting Wet van 28 april 2017

⁴ Artikel 3, memorie van toelichting Wet van 28 april 2017

Art. 9 en 10 Wet van 28 april 2017 regelen de samenstelling, werking van de wetenschappelijke raad en de wetenschappelijke jury van het War Heritage Institute.

Art. 11, §2, 2° Wet van 28 april 2017 bepaalt dat de adviescommissie verwervingen is samengesteld uit onder andere de voorzitter van de wetenschappelijke raad.

1.3. Juridische analyse

1.3.1. Bevoegdheidsverdeling wetenschappelijk onderzoek - Art. 6bis BWHI

In principe zijn de gemeenschappen en gewesten bevoegd voor het wetenschappelijk onderzoek (in de meest ruime zin: zowel fundamenteel als toegepast onderzoek, ongeacht of het beleidsondersteunend is of niet) “in het raam van hun respectieve bevoegdheden”, met inbegrip van het onderzoek ter uitvoering van internationale of supranationale overeenkomsten of akten.⁵

Op het bovenvermelde principe zijn wel enkele uitzonderingen die behoren tot de federale overheid. In casu wordt hier gerefereerd naar zo’n uitzondering voor de federale overheid nl. Art. 6bis, §2, 4° BWHI. Deze bepaling luidt als volgt:

“de federale overheid is evenwel bevoegd voor:

de federale wetenschappelijke en culturele instellingen, met inbegrip van hun onderzoeksactiviteiten en hun activiteiten van openbare dienstverlening. De Koning wijst deze instellingen bij in Ministerraad overlegd besluit aan. Het eensluidend advies van de Gemeenschaps- en Gewestregeringen is vereist voor elke latere wijziging van dit besluit.”

Deze bepaling is ingevoegd bij artikel 3, §2 van de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de Federale Staatsstructuur. In de parlementaire voorbereiding staat het volgende te lezen:

“De federale overheid is volgens paragraaf 2, punt 4 tevens bevoegd voor de onderzoeksactiviteiten en activiteiten van openbare dienstverlening van de Federale Wetenschappelijke en Culturele Instellingen. Wanneer de federale overheid in de toekomst nieuwe Federale Wetenschappelijke en Culturele Instellingen zou oprichten, zal dit koninklijk besluit enkel met het akkoord van de Gemeenschaps- en Gewestregeringen kunnen worden aangepast. Er zal naar gestreefd worden dat de onderzoeksactiviteiten van deze Federale Wetenschappelijke Instellingen ter ondersteuning van hun taak van openbare dienstverlening in samenwerking met universitaire onderzoekscentra blijven doorgaan. Om deze samenwerking tussen universiteiten en Federale Wetenschappelijke en Culturele Instellingen te bevorderen worden de Gemeenschappen door hun deelname in de beheersorganen betrokken bij het bepalen van de onderzoeksprioriteiten van deze instellingen.”⁶

1.3.2. Het koninklijk besluit van 30 oktober 1996 tot aanwijzing van de federale wetenschappelijke instellingen

In de lijst van federale wetenschappelijke instellingen wordt in artikel 1, 5° van het hogervermelde koninklijk besluit melding gemaakt van het Koninklijk Museum van het Leger en van Krijgsgeschiedenis.

⁵ Art. 6bis, §1 BWHI

⁶ J. Velaers, De grondwet en de Raad van State, afdeling Wetgeving, Maklu, 1999, 798 tot 800; G. Van Haegendoren en Br. Seutin, De bevoegdheidsverdeling in het federale België, Deel 6, Het wetenschappelijk onderzoek, die Keure 2000, 84 tot 92; E. Brems en J. Van Nieuwenhove, Grondwet en EVRM. Wetgeving Staatshervorming, die Keure, 2011, 425 tot 427.

- 1.3.3. Het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 30 oktober 1996 tot aanwijzing van de federale wetenschappelijke instellingen

Zoals hier bovenvermeld is het War Heritage Institute de opvolger van het Koninklijk Museum van het Leger en van Krijgsgeschiedenis.
Vanuit Vlaams standpunt zijn er geen bezwaren.

2. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. Het voorstel heeft geen budgettaire gevolgen.

Het gunstig advies Inspectie van Financiën werd verleend op 20 november 2017. Een begrotingsakkoord is niet vereist.

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de financiën van de lokale besturen, noch op personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de investeringen en schuld, en de ontvangsten.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten.

Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, is niet vereist.

5. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

Het voorstel van beslissing heeft geen regulerend effect op de burger, het bedrijfsleven of non-profit organisaties en vereist dan ook geen reguleringsimpactanalyse.

Ook het advies van de Raad van State is niet vereist.

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° geen bezwaar te uiten t.a.v. bijgaande ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 30 oktober 1996 tot aanwijzing van de federale wetenschappelijke instellingen;

2° de minister-president te gelasten de federale minister van Defensie en Ambtenarenzaken van deze beslissing in kennis te stellen.

De Vlaamse minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport
Philippe Muyters

De Minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van buitenlands beleid
en onroerend erfgoed
Geert Bourgeois

Bijlagen:

- brief dd. 20/07/2017 van de heer Steven Vandeput, Minister van Defensie en Ambtenarenzaken aan de heer Geert Bourgeois, Minister-President van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed;
- ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 30 oktober 1996 tot aanwijzing van de federale wetenschappelijke instellingen;
- Het advies Inspectie van Financiën.